

BASALTINDUSTRIE OP EEN BEDJE VAN FOSSIELEN

Graven in de Stöffelberg

TEKST: Kris Van der Stockt
FOTO'S: Stöffel-Park, tenzij anders vermeld

Het Westerwald heeft wat met basalt. Hoe dat komt en wat de Stöffelberg nog meer heeft prijsgegeven, kom je te weten in de oude fabriek van een vroegere mijn. Erlebnispark Stöffel is echter zoveel meer dan een museum! Vooral in herfstkleuren is de charme van het oude industrieterrein onmiskenbaar.

Tertiär- und Industrie-Erlebnispark Stöffel, zo heet het openluchtmuseum in de gemeente Enspel voluit in het Hoogduits. Een vlag die met wimpel haar lading dekt, want dit voormalig basaltwinningsgebied in het Westerwald was meer dan 25 miljoen jaar geleden niets anders dan een meer dat met een dikke laag basalt werd overdekt na een vulkaanuitbarsting in het Tertiair.

Van kam tot kom

Basalt mag dan wel meer en meer worden vervangen door beton, in de 19de eeuw werd het vulkanische stollingsgesteente naarstig ontgonnen in Duitsland. Zowel in het Westerwald als in de Vulkaneifel aan de andere kant van de Rijn markeren donkere basaltgroeven nog steeds het groene heuvellandschap. Een eeuw basaltexploitatie heeft het uitzicht van de bijna 500 m hoge Stöffelkam

ingrijpend veranderd. In 1902 startte het bedrijf J.G. Adrian zijn mijnbouwactiviteiten, welke het tot het begin van de 21ste eeuw zou voortzetten. In de jaren twintig had de fabriek maar liefst 1.000 werknemers in loondienst. Een aantal dat na de oorlog door automatisatie tot 120 werd herleid. De mijn heeft het beste van zichzelf gegeven, al wordt er aan de andere kant van de groeve nog basalt gewonnen.

De berg heeft een muis gebaard

Gelukkig heeft men de meer dan honderd jaar oude fabrieksgebouwen niet afgebroken. Een fraai voorbeeld van industriële archeologie en meteen een unieke locatie om de geschiedenis van de Stöffel en zijn ontginning te vertellen. Met zijn 140 ha ben je ook buiten een tijdje bezig. Fossielenjagers kunnen er hun hart ophalen, want de

1

2

3

4

© Rheinland-Platz Tourismus GmbH

DUITSLAND

5

1 Erlebnispark Stöffel, industrieel erfgoed als belevingspark in het Westerwald.
2 Alles draait rond basalt op de Stöffelberg.
3 De mijnbouw in het Westerwald kent vele gezichten.
4 In 2016 kregen de fossielen hun verdiende eigen plek.
5 Vrachtwagens vol basalt reden onophoudelijk heen en weer.

voorbij 25 jaar werden er al duizenden fossielen gevonden, die nu tentoongesteld worden in het museum en infocentrum Tertiärum.

De belangrijkste en sowieso de meest tot de verbeelding sprekende vondst werd in 1992 bovengedaald. Sindsdien staat het op een muis gelijkend fossiel te boek als de Stöffelmuis. De eomys quercyi, zo luidt de wetenschappelijke naam voor het beestje, was een soort van vliegende eekhoorn, welke vermoedelijk door een nijldige windstoot in het meer moet zijn gesukkeld. Ze bevond zich even in een museum in Mainz, maar is ondertussen al teruggekeerd naar huis. De muis was trouwens niet het enige landdier dat op de bodem van het Stöffelmeer werd gefossiliseerd. Ook molles en een haas ruilden er het tijdelijke voor het eeuwige, net als krokodillen, amfibieën en insecten.

Industrieel erfgoed

Een bezoek aan het industrieel erfgoed op de Stöffelsite, een handvol kilometers ten zuiden van Bad Marienberg, voert je terug naar de tijd, toen 'kippers' de basaltblokken tot straatstenen sloegen. Het eigenlijke bezoek start in de oude werkplaats, het hart van de fabriek. Hier bevond zich de smederij, waar ook de wagentjes werden gemaakt die het basalt moesten transporteren. Vandaag worden er tal van culturele evenementen georganiseerd. Op zon- en feestdagen zijn er gegidste rondleidingen, met een afdaling op de transportband in het steenbewerkingsatelier. In 1914 werd het ketel- en schakelhuis bijgebouwd om de vaste stoommachine een plaats te geven. Een schoorsteen van 38 m is nog steeds de stille getuige. Minder stil gaat het eraantoe als je de toiletten opzoekt. Nagebootste geluiden

van machines en de kloppende bedrijvigheid van weleer doen je geloven dat je in het midden van de actie zit. De gepaste evocatie op de juiste plek. Dat is ook het geval met de vroegere kolenloods, waar je nu gezellig iets kan drinken in de namiddag. Al in de jaren twintig vervingen elektromotoren de stoommachine. Een investering die gepaard ging met nieuwe breekinstallaties, goed voor 330.000 ton basalt in 1927! Zelfs in het allerlaatste jaar van de mijnbouwactiviteit werd er nog altijd meer dan 300.000 ton gedolven. De brekergebouwen en kipperloodsen zijn nog steeds intact en geven je een goede indruk van de aard en omvang van de mijnbouw. Dat krijg je ook in het basaltmuseum. Boven op de uitzichttoren wacht je trouwens een mooi overzicht van de site. Er zijn regelmatig evenementen met oldtimers,

GERED VAN
DE SLOOPHAMER EN NU
HET KLOPPEND HART
VAN HET STÖFFELPARK.

© Rheinland-Pfalz Tourismus GmbH

1

© Rheinland-Pfalz Tourismus GmbH

2

1 Fossielen getuigen van het rijke biotoop in en aan het meer ... totdat een vulkaanuitbarsting er een eind aan maakte. **2** In het prachtige decor van het Stöffelpark loop je voor je het weet enkele uren rond te dwalen.

PRAKTISCHE INFO

Erlebnispark Stöffel geeft een verrassend nieuwe bestemming aan de oude basalt-groeve in het Westerwald. De nagenoeg perfect bewaarde fabrieksgebouwen zijn de ideale locatie om in een mooi decor evenementen bij te wonen, het infocentrum te bezoeken, het verleden van de streek te (her)beleven of gewoon tussen te wandelen. Op zon- en feestdagen zijn er gegidste rondleidingen.

ADRES

Stöffelstraße 1
D-57647 Enspel
T +49 26 61 98 09 800
www.stoeffelpark.de

PRIJZEN

€ 5 voor volwassenen, € 3 voor kinderen tot 14 jaar, scholieren en studenten.

KAMPEREN

CAMPINGS

Campingpark Weiherhof

D-56479 Seck
T +49 26 64 85 55
www.camping-park-weiherhof.de
gps: N 50°35'12", O 8°02'05"
open: het hele jaar door

Grote vijfsterrencamping met ruime kampeerplaatsen en 50 camperplaatsen. Op een kwartiertje rijden van het Stöffelpark. Tal van activiteiten in de zomer, voor kinderen én volwassenen.

Campingpark Schönerlen

Hofgut-Schönerlen 2
D-56244 Steinen
T +49 26 66 207
www.camping-westerwald.de
gps: N 50°33'52.2", O 7°48'45.2"
open: het hele jaar door
Grote camping, direct aan een meertje (Westerwälder Seenplatte). Eveneens op een kwartiertje rijden van het Stöffelpark.

MOTORHOMEPLAATSEN

MarienBad Stellplatz

Zinhainer Weg 38
D56470 Bad Marienberg
T +49 26 61 13 00
mail@marienbad-info.de
Het ruime camperpark met 40 plaatsen bevindt zich naast de water- en wellness-wereld MarienBad.

Wohnmobil Stellplatz Segelhafen

Seestraße 21
D-56459 Pottum
T +49 26 63 29 14 90
Gratis plek voor een vijftal campers, mooi gelegen aan de Wiesensee.

getunedede auto's en trucks, waarvan de glanzende lak dan mooi in contrast staat met de roestende werktuigen die her en der verspreid staan. Er vinden ook soms concerten plaats, en avontuurlijke evenementen voor kinderen. Klussers en kunstenaars voelen zich dan misschien weer meer aangesproken tot de workshops creatief lassen met oud metaal.

Bodemschatten in het Westerwald

Het Erlebnispark Stöffel staat niet los van zijn natuurlijke omgeving. Als onderdeel van het bijna 4.000 km² grote Geopark Westerwald-Lahn-Taunus behoort het tot het middelgebirge van het Rijnleisteinmassief, waartoe overigens ook onze eigenste Ardennen behoren. Bij ons is het Westerwald, dat pal in het midden van het Rhenisches Schiefergebirge ligt, veel minder gekend dan zijn overbuur, de Eifel.

Nederlanders daarentegen trekken massaal naar het Westerwald. Per slot van rekening werd hun Willem van Oranje geboren op kasteel Dillenburg! Wat er onder de grond zit, heeft de mens in deze streek eeuwenlang naar boven gehaald. Basalt, maar ook de rijke leemlagen werden 'grondig' afgegraven om er aardewerk van te maken. Pottenbakkers bij de vleet dus in dit Kannenbäckerland. Porselein, is dat niet het witte goud van het Westerwald? Er is dus heel wat te doen in en rond het Stöffelpark. De site is een uitdagende combinatie van natuur en industrie, waar je beide op een leuke manier kan ontdekken en beleven. Je leert er alles over basalt, je kan er op fossielenjacht, lopen op een blotevoetenpad, klimmen op een 28 m hoge brekermuur, fietsen op een e-bike ... En waarom zou je ter afsluiting niet eens helemaal rond de Stöffelberg zelf wandelen? Δ